

Mitä perhekeskus tekee? 19.03.2018 versio

Edistää
ja seuraa
lapsen ja
perheen
terveyttä ja
hyvinvointia
ml lapsen
kasvua

Toimii yhteisöllisenä
kohtaamispaikkana,
mahdollistaa vertaistuen

Tarjoaa
varhaista
tukea, hoitoa
ja kuntoutusta

Auttaa sovinolliseen
eroon ja vanhemmuuden
jatkumiseen

Ehkäisee
lähisuhde-
väkivaltaa

Tukee
vanhemmuudessa
ja parisuhteessa

Ymmärtää ja
ottaa huomioon
lasten ja perheiden
moninaisuuden ja
monikulttuurisuuden

Lapsi
ja perhe

Edistää ja seuraa lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointia ml. lapsen kasvua (1)

Miksi

- Perhekeskuksen ydintehtävänä on edistää lapsen, vanhempien ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia ja vahvistaa heidän voimavarojaan
- Lapsella oikeus kasvaa ja kehittyä terveenä ja hyvinvoivana ja vanhemmilla oikeus saada tietoa ja tukea oman lapsensa kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistämiseen
- Kuuluu kaikille toimijoille, korostuu neuvolapalveluissa ja varhaiskasvatuksessa

Edistää ja seuraa lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointia ml. lapsen kasvua (1)

Mitä

- Sisältää mm. lapsen kasvun sekä fyysisen, psyykkisen ja psykososiaalisen terveyden ja kehityksen seurannan ja edistämisen ml mielenterveys, vanhemmuuden, parisuhteen ja lähiverkoston tukemisen sekä terveellisten elintapojen edistämisen
- Tehtävä perustuu tutkimustietoon kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia suojaavista tekijöistä ja niiden vahvistamisesta sekä riskiä aiheuttavista tekijöistä ja niiden vähentämisestä ja ehkäisemisestä
- Perheen aikuisia ohjataan heidän tarvitsemiinsa palveluihin (jos näitä ei ole perhekeskuksen yhteydessä) kuten mielenterveys- ja päihdepalveluihin tai työterveyshuoltoon

Edistää ja seuraa lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointia ml. lapsen kasvua (2)

Miten

- Sovitaan yhtenäisistä linjauksista ja toimintatavoista, joiden mukaan palveluissa edistetään ja seurataan lapsen ja perheen terveyttä ja hyvinvointia raskauden ajalta lähtien (ml tarpeiden tunnistaminen, dialoginen kohtaaminen)
- Määritellään yhdessä eri toimijoiden, ml. järjestöt ja seurakunta, roolit lapsen ja perheen terveyden ja hyvinvoinnin seurannassa ja edistämisessä (lähtökohtana lakisääteiset tehtävät mm. neuvolan ja kouluterveydenhuollon koko perheen laajat terveystarkastukset) ja huolehditaan riittävästä osaamisesta
- Sovitaan, miten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä toteutetaan perhekohtaisesti ja ryhmämuotoisesti sekä osana kuntien ja maakunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävää

Tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta (1)

- Lapset ja vanhemmat saavat tarpeidensa mukaista apua aikaisempaa nopeammin, kohdennetummin ja koordinoitummin. Päihde- ja mielenterveysongelmien ehkäisy sekä varhaisempi havaitseminen ja hoito on keskeinen haaste.
- Palvelujen saavutettavuus paranee, kun perhe ohjautuu oikealle työntekijälle viiveettä.
- Asiakkaiden palvelukokemukset parantuvat, kun tukea ja apua tarvitsevat perheet tulevat tunnistetuiksi ja autetuiksi.
- Perhekeskustoimintamallin mukainen toiminta näkyy taloudellisina ja hyvinvoinnin hyötyinä, kun painopistettä siirretään varhaisempaan tukeen ja hoitoon ja näin vähennetään ongelmien vaikeutumista ja korjaavien palvelujen tarpeen kasvua.

Mitä (1)

Kuvataan lapsen, vanhempien ja muun perheen varhaisen tuen, hoidon ja kuntoutuksen palvelut, toiminta sekä niille tarvittava tuki. Sovitaan eri tahojen roolit ja määritellään tarvittava osaaminen. Kuvataan lasten ja perheiden osallisuus.

Varhainen tuki

- Neuvolan tuki mm. varhainen tuki kasvatuksellisiin kysymyksiin ja laajat terveystarkastukset
- Varhaiskasvatuksen tuki osana lapsen hoitopäivää
- Kotipalvelu ja perhetyö
- Vertaisryhmät esim. erilaiset vanhempainryhmät
- Neuvolan ja erityispalveluiden tuki varhaiskasvatukselle
- Neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhdessä antama tuki

Tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta (1)

Mitä (2)

Varhainen hoito ja kuntoutus

Tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta (2)

- Varhainen hoito yhdessä lapsiperheiden perhetyön ja kotipalvelun sekä aikuisten palveluiden kanssa
- Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen konsultaatiotuen avulla
- Varhainen tuki ja hoito kasvatus- ja perheneuvonnassa
- Perheasioiden sovittelu tarvittaessa monialaisesti
- Varhainen kuntoutus mm. varhaiskasvatuksessa (puheterapia, fysioterapia, ravitsemusterapia sekä toimintaterapia)
- erityispalveluiden jalkautuva ja konsultoiva tuki, hoito ja kuntoutus perhekeskustoiminnassa
- lasten ja perheiden lääkäripalvelut nyt ja sote-uudistuksessa

Miten (1)

Perhekeskuksen toiminta järjestetään siten, että

- palveluohjaus on nopeaa, joustavaa ja mahdollistaa viiveettömän pääsyn palveluihin sekä ohjautumisen oikealle työntekijälle
- tarpeiden arviointia ja siihen liittyvää osaamista on kehitetty kaikissa palveluissa ja tarvittaessa se toteutetaan monialaisesti
- perheitä tuetaan tunnistamaan paremmin omia tarpeitaan; toiminta on lasten ja perheiden näkökulmasta hyödyllistä
- tuen ja hoidon muodoista on sovittu ml. erityispalvelujen konsultaatiot ja jalkautuminen

**Tarjoaa varhaista
tukea, hoitoa ja
kuntoutusta (3)**

Miten (2)

Perhekeskuksen toiminta järjestetään siten, että

- uusia hoitomuotoja kehitetään aktiivisesti
- monialaisen yhteistoiminnan käytännöistä on sovittu
- on varmistettu palvelujen jatkuvuus, koordinointi ja nimetty vastuhenkilö
- yhteistyö Kelan kanssa on käynnistynyt,
- toimitaan yhdessä järjestöjen ja seurakuntien kanssa
- sähköisten palveluiden kautta palveluihin pääsy on helppoa ja nopeaa
- johtaminen mahdollistaa varhaisen tuen ja hoidon tarjoamisen

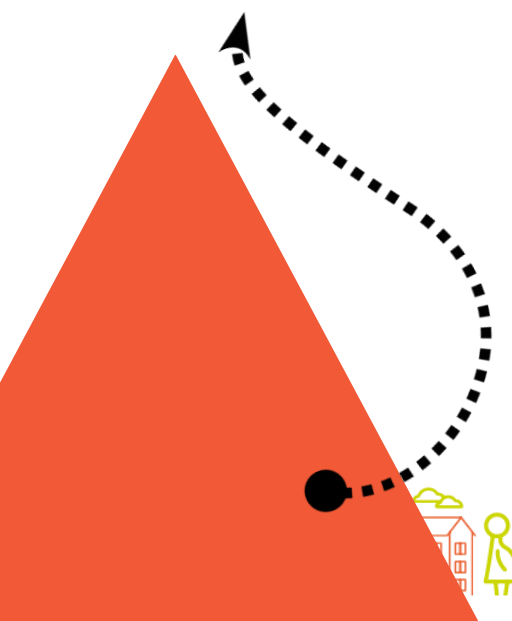
Tarjoaa varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta (4)

Miksi

Toimii yhteisöllisenä kohtaamis- paikkana, mahdollistaa vertaistuen (1)

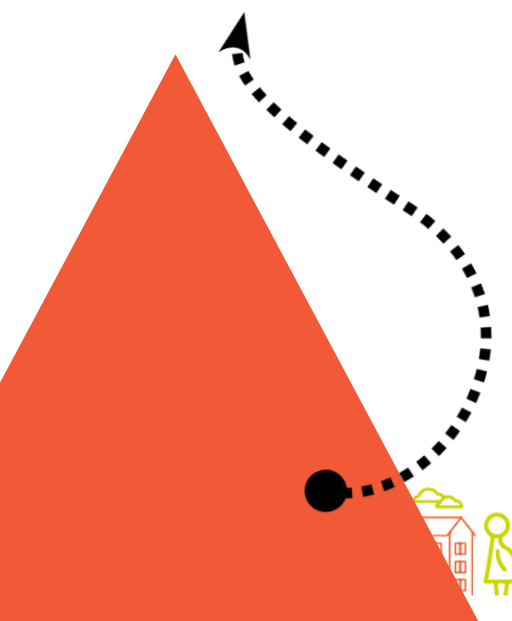
- Vanhemman osallisuus toimintaan vahvistaa vanhempaa ja perhettä selviytymään arjessa.
- Lapsen osallistuminen leikki- ja vertaistoimintaan edistää lapsen tasapainoista kasvua ja kehitystä.
- Lapsiperheiden hyvinvointia voidaan vahvistaa tarjoamalla matalan kynnyksen vertaisyhteisö.
- Ennalta ehkäistään syrjäytymistä tarjoamalla perheille paikka kysyä apua, neuvoa ja saada palveluohjausta varhain.
- Mahdollistaa vapaaehtoisena toimimisen.

Mitä

**Toimii
yhteisöllisenä
kohtaamis-
paikkana,
mahdollistaa
vertaistuen (1)**

- Vahvistaa paikallisyhteisöä ja vanhemmuutta
- Turvaa vanhempien ja lasten osallisuuden
- Mahdollistaa lasten ja perheiden kohtaamisen, vertaistoiminnan ja vertaistuen
- Vahvistaa hyvinvointia ja voimavaroja lisäämällä vertaistukea, vähentämällä yksinäisyyttä ja ohjaamalla tarvittaessa muun avun ja tuen piiriin
- Tarjoaa lapsille, nuorille ja aikuisille monipuolista toimintaa, ryhmiä, palveluohjausta

Miten

Toimii yhteisöllisenä kohtaamis- paikkana, mahdollistaa vertaistuen (2)

- Kootaan olemassa olevat kunnan, maakunnan, järjestöjen, seurakuntien ja vapaaehtoisten palvelut ja toiminnot yhteensopivaksi kokonaisuudeksi ja perustetaan perheiden tarpeiden mukaisia uusia kohtaamispaikkoja
- Tunnistetaan järjestöt ja seurakunnat ja kuntien avoimet varhaiskasvatuspalvelut keskeisiksi toimijoiksi, ml. vapaaehtoistoimijat
- Varmistetaan lasten, nuorten ja perheiden esteetön pääsy (fyysinen, ajallinen, psyykinen, sosiaalinen, vakaumuksellinen, ideologinen, taloudellinen jne.) ja palveluista tiedottaminen
- Otetaan lapset, nuoret ja perheet mukaan toiminnan suunnitteluun, seurantaan ja toteuttamiseen
- Luodaan lapsi- ja perhelähtöinen toimintakulttuuri ja koko yhteisön hyväksyvä asenne ja ilmapiiri

Ehkäisee lähisuhte- väkivaltaa (1)

Miksi

- Perheen piirissä tai muussa lähisuhteessa tapahtuva väkivalta koskettaa kaikkia, jotka elävät sen vaikutuspiirissä.
- Altistuminen vanhempien tai muiden perheenjäsenten väliselle fyysiselle, seksuaaliselle tai henkiselle väkivallalle ja hyväksikäytölle vaikuttaa vakavasti lapsiin.
- Varhaisen tunnistamisen ja puuttumisen avulla pystytään vaikuttamaan väkivallan jatkumiseen ja ongelman jatkumiseen ylisukupolisesti

Mitä

- Perhekeskuksen työntekijät tunnistavat väkivallan lähisuhteissa ja se osataan ottaa puheeksi asiakkaan kanssa.
- Tarvittavat tukitoimenpiteet voivat olla moninaisia ja vaihdella terveys- ja sosiaalipalvelujen välillä.

Miten

Ehkäisee lähisuhde- väkivaltaa (1)

- Varmistetaan, että kaikki työntekijät tuntevat toimintakäytännöt ja toimivat niiden mukaisesti lapsen kaltoinkohtelu- tai lähisuhdeväkivaltilanteissa.
- Varmistetaan työntekijöiden osaaminen kaltoinkohtelun ja lähisuhdeväkivallan varhaisessa tunnistamisessa, puheeksi ottamisessa ja niihin puuttumisessa.
- Madalletaan perheiden kynnystä hakea apua kaikkina vuorokauden aikoina.

Ehkäisee lähisuhde- väkivaltaa (2)

Miten

- Vanhemmuutta ja vanhempien jaksamista tuetaan tarjoamalla tarvittavia palveluita, tukea ja tietoa lapsen kasvua tukevista ja väkivallattomista kasvatustavoista
- Lapsen ja perheen ympärille verkostoidaan heidän tarvitsemansa palvelut
- Perhekeskuksissa on luotu toimintamallit kaltoinkohtelun ja lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen ja puheeksi ottamiseen sekä perheen tukemiseen.
- Sähköisten palveluiden hyödyntäminen esim. itse täytettävät lomakkeet ja suora ajanvaraus.

Ymmärtää ja ottaa huomioon lasten ja perheiden moninaisuuden ja monikulttuuri- suuden (1)

Miksi

- Kaikilla on oikeus saada yhdenvertaisesti palveluja.

Mitä

- Työntekijät tunnistavat ja ottavat tietoisesti huomioon perheiden moninaisuuden ja monimuotoisuuden sekä erilaiset tarpeet
- ”Kaikki kotouttaa” -toimintakulttuurin kehittäminen; maahanmuuttajataustaiset asiakkaat luonteva osa peruspalveluiden erilaisia asiakasryhmiä
- Avoin ja hyväksyvä asenneilmasto sekä sukupuolisensitiivinen työote
- Maahanmuuttoon ja perheiden kotoutumisprosessiin liittyvien tekijöiden tunnistaminen

Miten

Ymmärtää ja ottaa huomioon lasten ja perheiden moninaisuuden ja monikulttuuri- suuden (2)

- Mm. kieliversiot ohjeissa ja neuvontamateriaaleissa, kieliversiot viestinnässä (sähköinen viestintä, www-sivut), selkokielen osaamisen lisääminen, vuorovaikutus, kirjoittaminen, säännölliset koulutukset ja työntekijöiden perehdytys, perheen kotoutumissuunnitelma tarvittaessa
- Huolehditaan palveluiden saavutettavuudesta (huomioidaan mm. vieraskielisyys, luku- ja kirjoitustaidottomuus, palvelujärjestelmän outous)

Miten

Ymmärtää ja ottaa huomioon lasten ja perheiden moninaisuuden ja monikulttuuri- suuden (2)

- Otetaan käyttöön sähköisiä palveluita myös eri kielillä toteutettuna
- Esteetön pääsy palveluihin ilman fyysisiä esteitä
- Työntekijöiden asenteiden ja osaamisen kehittäminen koulutuksella ja työnohjauksella
- Tulkkien ja muiden kommunikation apuvälineiden käyttö ja kulttuurisen osaamisen vahvistaminen

Miksi

Tukee vanhem- muudessa ja parisuhteessa (1)

- Vanhempien toiminta ja suhde lapseen on lapsen hyvinvoinnin ja mielenterveyden perusta
- Vanhempien toimiva parisuhde edistää koko perheen hyvinvointia
- Vanhemman hyvinvointi vaikuttaa hänen toimintaansa kasvattajana ja parisuhteen osapuolena.
- Moninaisten perhemuotojen yleistyessä kiinnitetään erityistä huomiota vanhempina jaksamiseen ja vanhemman oman toimijuuden vahvistamiseen perheen luontaiset tukiverkot huomioiden.

Mitä

Tukee vanhem- muudessa ja parisuhteessa (1)

- Vanhemmuuden tuki sisältää vanhemman sekä perheen voimavarojen, vuorovaikutus- ja tunnetaitojen vahvistamista, sekä monipuolista ja ymmärrettävää tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä sekä niitä tukevista käytännöistä
- Parisuhteen tuella vahvistetaan vanhempien keskinäistä vuorovaikutusta ja tunneilmaisua sekä kykyä ratkoa ristiriitatilanteita ennaltaehkäisevästi painottuen.

Miten

Tukee vanhem- muudessa ja parisuhteessa (2)

- Sovitaan yhtenäiset linjaukset, joiden mukaan vanhemmuuden tukea tarjotaan perhekeskuksen kaikissa palveluissa raskauden ajalta lähtevänä jatkumona lapsen eri ikävaiheissa ja toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa elämäntilanteissa ja –vaiheissa
- Sovitaan, miten vanhemmuuden tukea tarjotaan lapsi- ja perhekohtaisena tukena (voimavaroja vahvistavat käytännöt), ryhmämuotoisena tukena ja vanhemmuustaitojen vahvistamisena strukturoituja ohjelmia käyttäen.

Miten

Tukee vanhem- muudessa ja parisuhteessa (2)

- Tehdään perheille näkyväksi vanhemmuutta tukevat palvelut (ml. järjestöt, seurakunnat ja yksityiset) siten, että asiakkaat voivat itse hakeutua niiden pariin. Samalla huolehditaan palveluohjauksen toimivuudesta.
- Sovitaan yhtenäiset linjaukset, joiden mukaan perhekeskuksen palveluissa tarjotaan parisuhteen tukea
- Varmistetaan laadukkaat digitaaliset palvelut ja niiden saatavuus tarvittaessa 24/7.
- Seurataan ja arvioidaan suomalaisen vanhemmuuden tilaa yhdessä sovittavien kriteereiden avulla.

